

Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden

Beslutad av: Socialnämnden 2025-06-11

Diariennr. 2025/132–79

Daterad: 2025-05-20

Innehåll

1. Allmänt	3
1.1. Riktlinjernas syfte och tillämpning	3
1.2. Målgrupp.....	3
1.3. Lagstiftning	4
1.3.1. Sekretess	4
1.3.2. Rapporteringsskyldighet	4
1.4. Ärendansvar	5
1.4.1. Mellan kommuner	5
1.4.2. Hemlösa.....	5
1.4.3. Internationella dödsbon.....	5
1.5. Samverkan	6
2. Handläggning och dokumentation	6
2.1. Ansökning/anmälan.....	6
2.2. Utredning.....	7
2.2.1. Arbetsmetoder	8
2.3. Beslut.....	8
2.4. Överklagan	9
3. Dödsboanmälan, dödsboförvaltning och begravning.....	10
3.1. Dödsboanmälan	10
3.1.1. Utredning inleds	10
3.1.2. Förutsättningar	11
3.1.3. Boutredning.....	11
3.1.4. Innehållet i dödsboanmälan	13
3.2. Dödsboförvaltning	14
3.2.1. Provisorisk förvaltning.....	15
3.2.2. Den provisoriska förvaltningens avslutning	17
3.3. Begravning	19
3.3.1. Allmänt om begravning	19
3.3.2. Begravningsavgift	20
3.3.3. Grav på annan ort.....	20
3.3.4. Ordandet med begravningen	20
3.3.5. Anvisningar för beställning av begravning.....	21
3.3.6. Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader.....	22
3.3.7. Avliden som omfattas av lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA)	23
4. Rutinbeskrivning – kort.....	23

1. Allmänt

Socialtjänsten ska med utgångspunkt i demokrati och solidaritet främja enskildas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlika och jämställda levnadsvillkor, och
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Verksamheten ska bygga på respekt för enskildas självbestämmanderätt och integritet. (2 kap 1§ SoL) Socialtjänsten ska inriktas på att utveckla enskildas och grupperns egna resurser och samtidigt beakta den enskildes ansvar för sin och andras sociala situation. Socialtjänsten ska inriktas på att enskilda får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara lätt tillgänglig. (2 kap 2–4 §§ SoL).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att enskilda får de insatser som de behöver. Verksamhet inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande följas upp, utvecklas och säkras (5 kap 12 § §)

1.1. Riktlinjernas syfte och tillämpning

Socialnämnden ansvarar för socialtjänsten i kommunen. Riktlinjerna beslutas av socialnämnden och syftar till att ge en generell beskrivning av arbetssätt och insatser. Riktlinjerna ska ge vägledning samt säkerställa rättssäkerhet och likabehandling vid handläggning av ärenden gällande dödsbon.

Utgångspunkten vid handläggning av dödsboärenden är att den avlidnes anhöriga i första hand ska förvalta och avveckla dödsboet samt anordna begravningen.

Vid alla dödsfall ska en boutredning göras. Boutredningen syftar till att avveckla den avlidnes hem och egendom genom att betala skulder och fördela överskottet mellan dödsbodelägarna. Om särskilda förutsättningar föreligger åligger det socialtjänsten att göra en dödsboanmälan och i vissa fall att förvalta och avveckla dödsbon. Ibland åligger det även socialnämnden att ordna så att en begravning kan komma till stånd och om dödsboets tillgångar inte är tillräckliga för att täcka skäligen kostnad för begravning kan under vissa förutsättningar ekonomiskt bistånd till begravningskostnader beviljas.

1.2. Målgrupp

Dödsbon i Täby kommun.

1.3. Lagstiftning

Följande lagar är av betydelse för tillämpning av dessa riktlinjer

- Förvaltningslag (2017:900) – FL
- Kommunallagen (2017:725) – KL
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400) - OSL
- Socialtjänstförordning (2001:937) - SoF
- Socialtjänstlagen (2025:400) – SoL
- Ärvdabalken (1958:637) – ÄB
- Begravningslagen (1990:1144) – BegrL
- Lag (2016:560) om ändring i begravningslagen (1990:1144)
- Äktenskapsbalken (1987:230) – ÄktB
- Sambolagen (2003:376)
- Lag (1994:1117) om registrerat partnerskap
- Förmånsrättslag (1970:979)
- Föräldrabalk (1949:381) – FB
- Jordabalk (1970:994)
- Lag (2021:401) om Allmänna arvsfonden
- Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. – LMA

Även andra lagar, rättspraxis, lokala riktlinjer och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd är av vikt.

1.3.1. Sekretess

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om dödsboanmälan och dödsboförvaltning, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (26 kap 1 § OSL). Sekretessfår i vissa fall

brytas om det är nödvändigt att en uppgift lämnas för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet (10 kap 2 § OSL).

1.3.2. Rapporteringsskyldighet

Medarbetare inom socialtjänsten ska genast rapportera missförhållanden eller risker för missförhållanden i verksamheten till den som bedriver verksamheten. Den som bedriver verksamheten ska utreda och avhjälpa eller undanröja det rapporterade missförhållandet utan dröjsmål. Om det visar sig att missförhållandet är allvarligt ska

den som bedriver verksamheten snarast anmäla detta till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Lex Sarah reglerar dessa skyldigheter. (27 kap 1–6 §§ SoL)

1.4. Ärendansvar

1.4.1. Mellan kommuner

Var den avlidne bor (vistelsebegreppet) är avgörande för vilken kommun som har ansvara för dödsboanmälan, dödsboförvaltning och eventuellt ekonomiskt bistånd till begravningskostnaden. När det gäller boendeform och hur boendet är arrangerat är detta av underordnad betydelse. Det kan exempelvis röra sig om första- eller andrahandskontrakt, inneboenderum eller inneboende hos släktingar. Om vistelsekommun och folkbokföringskommun inte överensstämmer är det alltså vistelsekommunen, där den avlidne var bosatt, som har ansvaret.

Om en kommun har fattat beslut om någon form av placering eller boende i annan kommun gäller olika regler beroende på insatsens art. När det gäller permanent boende i olika former där den boende blir folkbokförd, exempelvis på ett LSS- eller äldreboende, övergår ansvaret för handläggningen av övriga insatser, som exempelvis dödsboanmälan, till den nya boendekommunen. När det gäller placeringar på hem för vård eller boende (HVB) eller i familjehem, exempelvis vid beroendevård, behåller dock placeringskommunen hela ansvaret för den som placerats.

Om en person avlider under en resa eller en tillfällig vistelse utanför hemkommunen är det hemkommunen som ska göra dödsboanmälan och inte den kommun där dödsfallet inträffade.

Om begravning inte anordnas av dödsboet eller av socialnämnden i samband med dödsboförvaltning enligt 18 kap 2 § ÄB ska begravningen enligt 5 kap 2 § BegrL ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade.

1.4.2. Hemlösa

Om en hemlös person avlider ska eventuell dödsboanmälan, dödsboförvaltning och eventuellt ekonomiskt bistånd till begravningskostnad handläggas av den kommun där den avlidne var folkbokförd.

1.4.3. Internationella dödsbon

Om det i Sverige finns egendom efter någon som vid sin död inte hade sin hemvist i Sverige ska anmälan ske till socialnämnden. Om det behövs ska socialnämnden ta hand om egendomen. Det åligger vidare socialnämnden att besluta vad som ska ske med denna.

1.5. Samverkan

Socialnämnden ska medverka i samhällsplanering och främja goda miljöer i kommunen i samverkan med andra samhällsorgan, enskilda organisationer och fysiska personer (6 kap. 4 § första stycket) Socialnämnden ska informera om socialtjänsten (6 kap. 2 § SoL). Även i förvaltningslagen (8 § FL) regleras myndigheternas skyldighet att vara varandra behjälpliga och samverka.

2. Handläggning och dokumentation

Dödsbohandläggning styrs av olika lagar, vilket gör att handläggningsreglerna för de olika åtgärderna skiljer sig åt. Handläggning och dokumentation regleras i socialtjänstlagen, SoL, och förvaltningslagen, FL. Vid socialnämndens utredning ska stor vikt läggas vid dödsboets rätt till delaktighet, inflytande och självbestämmande.

Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av insatser ska dokumenteras, om inte annat följer av 4 eller 5 §. Beslut och åtgärder i ärendet ska dokumenteras. Även faktiska omständigheter och händelser av betydelse ska dokumenteras. (14kap 3 §)

Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden ska förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem (14 kap 7§ SoL).

2.1. Ansökning/anmälan

Ärenden aktualiseras vanligtvis hos socialnämnden genom anmälan från anhörig, annan närstående, sjukhus, sjukhem, hyresvärd eller polisen. Initialt utreder nämnden om det finns dödsbodelägare och om det finns tillgångar i boet. Att tillgångar finns innebär i detta sammanhang att det finns tillgångar i dödsboet som klart överstiger begravningskostnaderna eller att det finns fast egendom eller tomträtt. Av nedanstående schema framgår handläggningsalternativ och vilka beslut som kan bli aktuella.

	Tillgångar finns (bouppteckning måste göras)	Tillgångar saknas (dödsboanmälan kan göras)
Dödsbodelägare finns	Förvaltning och avveckling lämnas till dödsbodelägarna (beslut 2 och 3).	Förvaltning och avveckling lämnas till dödsbodelägarna (beslut 1 och 3).

Dödsbodelägare saknas (Allmänna Arvsfonden, AA, blir dödsbodelägare)	Anmälan av dödsfallet hos Kammarkollegiet. Förvaltning och avveckling överlämnas till god man för AA (beslut 4).	Anmälan av dödsfallet hos Kammarkollegiet för att få fullmakt från AA. Förvaltning och Avveckling (beslut 1 och 7)
Ingen dödsbodelägare har påträffats men kan finnas	Anmälan om god man för bortavarande hos Överförmyndarnämnden. God man ansöker om boutredningsman som tar över förvaltning och avveckling (beslut 5).	Anmälan om god man för bortavarande hos Överförmyndarnämnden för fullmakt från god man. Förvaltning och avveckling (beslut 1 och 7).
Dödsbodelägare agerar inte	Föranstalta om bouppteckning. Förvaltning och avveckling lämnas till dödsbodelägarna (beslut 1 och 6).	Förvaltning och avveckling lämnas till dödsbodelägarna, alternativt om särskilda skäl förvaltning och avveckling med fullmakt från dödsbodelägarna (beslut 1 och 7).

2.2. Utredning

Handläggning och beslut om dödsboanmälan enligt 20 kap 8 a § ÄB utgör myndighetsutövning. Även själva dödsboförvaltningen enligt 18 kap 2 § ÄB ska betraktas som ärendehandläggning och beslutsfattande, det senare av följande skäl. När en anmälan om dödsboförvaltning kommer in till socialnämnden kan det inte med säkerhet fastställas vilka åtgärder eller beslut som kommer att fattas i samband med förvaltningen. Först efter utredning av boet kan handläggaren avgöra om exempelvis förutsättningarna för dödsboanmälan är uppfyllda. Dödsboförvaltningen och

handläggningen av en dödsboanmälan kan i dessa fall betraktas som en enda process, ett ärende, som kan mynna ut i olika typer av beslut.

Enligt ärvdabalkens bestämmelser är det socialnämnden som åläggs en rad åtgärder. Handläggning av dödsboanmälan och dödsboförvaltning utgör därmed socialtjänst, varför bl.a. socialtjänstlagens handlägningsregler blir tillämpliga. Om socialnämnden får information om något som skulle kunna leda till en åtgärd av nämnden, ska nämnden genast inleda en utredning. (14 kap 2§ SoL)

Utredning inleds enligt (14 kap 2 § SoL). Varje ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att säkerheten eftersätts (9 § FL). Utredningen ska inte vara mer omfattande eller ta längre tid än vad som krävs för att beslut ska kunna fattas.

Nedan följer de viktigaste bestämmelserna för handläggning vid dödsboanmälan och/eller dödsboförvaltning.

- 6–15 § FL om bl.a. myndigheternas serviceskyldighet, effektivitet i handläggning samt den enskildes rätt till tolk och ombud i vissa fall, 26 § FL om remiss
- 24 § FL om parts rätt att meddela sig muntligen
- 25 § FL om parts rätt att få del av uppgifter
- 32 § FL om motivering av beslut
- 33 § FL om underrättelse av beslut
- 36 § FL om rättelse av skrivfel
- 14 kap. 2 § SoL om inledande av utredning
- 14 kap. 3–7 §§ SoL om dokumentation
- 14 kap. 8 § SoL om företräde inför nämnden (tjänsteman)
- 14 kap. 8 § SoL om gallring och bevarande

2.2.1. Arbetsmetoder

Socialnämndens handläggning enligt dessa riktlinjer följer gällande lagstiftning samt Socialstyrelsens riktlinjer och föreskrifter.

2.3. Beslut

Alla beslut ska föregås av en utredning. Av beslutet ska framgå vilken insats som beviljas, lagrum samt målet med insatsen, omfattning/frekvens, för hur lång tid beslutet gäller och vid avslagsbeslut information om rätten att överklaga (särskilda bestämmelser gäller för överklagan vid dödsboanmälan och provisorisk dödsboförvaltning). Beslut om avslag enligt socialtjänstlagen ska delges skriftligen. Beslut fattas enligt socialnämndens delegationsordning. Nämnden ska besluta i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 37 § ska anmälas till den (6 kap 40 § KL).

En ansökan kan inte avvisas eller avslås med motiveringen att kommunens riktlinjer inte innehåller det sökta biståndet.

Icke verkställda beslut ska rapporteras till socialnämnden, kommunfullmäktige och Inspektionen för vård och omsorg, IVO (34 kap 1 – 4 §§ SoL).

Handläggningen kan resultera i följande typer av beslut

- Beslut att göra dödsboanmälan (beslut 1)

- Beslut att inte göra dödsboanmälan (beslut 2)
- Beslut att överlämna förvaltning och avveckling till dödsbodelägare (beslut 3)
- Beslut att överlämna förvaltning och avveckling till Allmänna arvsfonden (beslut 4)
- Beslut att överlämna förvaltning och avveckling till god man för bortavarande (beslut 5)
- Beslut att föranstalta om bouppteckning enligt 20 kap 2 § 2 stycket ÄB (beslut 6)
- Beslut att förvalta och avveckla dödsboet (beslut 7)

Ett beslut ska motiveras om det går den enskilde emot (32 § FL). Motiveringen kan vara kortfattad men får inte vara så allmänt hållen att motiveringen blir innehållslös. Om den enskilde begär det ska socialnämnden även motivera gynnande beslut.

2.4. Överklagan

Dödsboanmälan och provisorisk dödsboförvaltning kan överklagas genom laglighetsprövning. Ekonomiskt bistånd till begravningskostnad kan överklagas med förvaltningsbesvär.

Eftersom det saknas regler i ärvdabalken kring överklagan av beslut beträffande dödsboanmälan och provisorisk dödsboförvaltning överklagas dessa genom laglighetsprövning. Det blir således kommunallagens regler kring vem som kan överklaga och hur en överklagan ska gå till som blir tillämpliga. Överklaganden är ytterst ovanliga.

Socialnämnden är inte skyldig att meddela den enskilde om möjligheten att överklaga genom laglighetsprövning trots att det i 33 § förvaltningslagen står att detta ska göras.

Anledningen är att 33 § förvaltningslagen tar sikte på förvaltningsbesvär och inte laglighetsprövningar. Får socialnämnden däremot en direkt fråga från den enskilde om möjligheten att överklaga måste nämnden i enlighet med serviceskyldigheten (6 § FL) upplysa om möjligheten att överklaga genom laglighetsprövning.

Bestämmelserna i 13 kap 1 § KL tydliggör vem som kan överklaga ett beslut genom laglighetsprövning. Dödsbodelägare som inte bor i kommunen kan inte överklaga

genom laglighetsprövning. Dödsboet själv kan överklaga enbart om fast egendom ingår i kvarlåtenskapen.

Beslut som fattas med stöd av någon speciallag, t.ex. socialtjänstlagen, överklagas

genom förvaltningsbesvär. Dödsboet ska alltid underrättas om sin rätt till att överklaga ett beslut som gått denne emot. Beslutet ska överklagas skriftligen och handläggaren som fattat beslutet ska vara den enskilde behjälplig om så önskas. Överklagandet ska ha kommit in till socialnämnden inom tre veckor (vid förenklad delgivning inom fem veckor) från den dag då den enskilde fått del av beslutet. Om överklagandet kommit in i rätt tid ska socialnämnden skyndsamt överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till domstol. Om socialnämnden ändrar det överklagade beslutet skall även det nya beslutet överlämnas till domstolen. (46 § FL)

Har överklagan kommit in för sent ska den avvisas enligt 45 § FL, om inte förseningen beror på att socialnämnden har lämnat en felaktig underrättelse om hur man överklagar eller om överklagan kommit in under överklagandetiden till den myndighet som ska pröva överklagandet.

3. Dödsboanmälan, dödsboförvaltning och begravning

3.1. Dödsboanmälan

När en person har avlidit ska dödsbodelägarna lämna in en bouppteckning till Skatteverket. Bouppteckning är en sammanställning över den avlidnes tillgångar och skulder och ska göras vid en särskild förrättning inom tre månader efter dödsfallet. Avsikten är att klarlägga vilken egendom och vilka skulder den avlidne hade. Bouppteckningen ska ge delägare och borgenärer insyn i den avlidnes rättsställning och ligga till grund för efterföljande bodelning eller arvskifte. Bouppteckningen medför som regel en kostnad för dödsboet.

När den dödes tillgångar endast räcker till begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet och det inte finns fast egendom eller tomträtt i boet kan istället en dödsboanmälan göras till Skatteverket. Dödsboanmälan görs av socialnämnden i den avlidnes vistelsekommun till Skatteverket (20 kap 8 a § ÄB) inom två månader från dödsfallet.

3.1.1. Utredning inleds

En utredning om dödsboanmälan kan starta på olika sätt. Det normala är att en delägare anmäler till socialnämnden att det kan finnas förutsättningar för en dödsboanmälan. Socialnämnden är då skyldig att göra en utredning enligt nedan. Det förekommer även att socialnämnden under en provisorisk förvaltning av ett dödsbo enligt 18 kap 2 S ÄB finner att förutsättningarna för dödsboanmälan är uppfyllda. Socialnämnden är då oförhindrad att göra en sådan anmälan på eget initiativ.

3.1.2. Förutsättningar

Dödsboanmälan får göras om den dödes tillgångar inte räcker till annat än begravningskostnaderna och andra utgifter med anledning av dödsfallet. Att förutsättningar för anmälan föreligger ska kunna konstateras utan någon mera ingående undersökning. Vid tveksamhet om förutsättningar för dödsboanmälan föreligger bör dödsboanmälan inte ske utan att de anhöriga uppmanas att göra en bouppteckning. Det är inte meningen att dödsboanmälan ska ske när värderingsfrågorna är komplicerade eller om det behövs mera omfattande efterforskningar beträffande den dödes tillgångar. Exempelvis bör dödsboanmälan användas med försiktighet när efterlevande makes tillgångar och ekonomiska förhållanden nämnvärt skiljer sig från den avlidnes. Om det finns äktenskapsförord eller testamente är detta också en anledning till vaksamhet.

Det kan även bli aktuellt att göra en dödsboanmälan när ett barn har avlidit. En bedömning får göras i varje enskilt fall.

3.1.3. Boutredning

När ett ärende aktualiseras ska uppgifter om den avlidne inhämtas. Uppgifter ska även inhämtas om vem som gör anmälan/ansökan och vilka som är dödsbodelägare. Om den avlidne var lagfaren ägare av fast egendom eller tomträtt kan dödsboanmälan inte ske och ärendet hänvisas till bouppteckning. Detta gäller även om den avlidne endast ägde en andel av fastigheten eller tomträtten.

Om det inte finns fast egendom eller tomträtt genomförs en boutredning. Uppgifter inhämtas då om den avlidnes tillgångar på dödsdagen och om eventuella framtida inkomster, exempelvis skatteåterbäring. Handläggaren ska skaffa sig egen kännedom om boets omfattning. Om förutsättningar för dödsboanmälan bedöms kunna föreligga är huvudregeln därför att tillsammans med anhörig göra ett hembesök i den avlidnes bostad och besiktiga egendomen samt ta del av handlingar som rör förhållandena i dödsboet.

Vid hembesöket ska boets värde primärt uppskattas genom en värdering av bohaget. Normalt lösöre värderas för sig. Lösöre av ekonomiskt värde utöver det vanligen förekommande i ett ordinarie hem värderas och antecknas separat såsom smycken, antikviteter, konst och äkta mattor. Ett summariskt protokoll över inventarierna ska upprättas och undertecknas av samtliga närvarande.

Uppgifter ska även inhämtas om huruvida det finns efterlämnade handlingar såsom exempelvis lönebesked, pension, semesterersättning, banktillgodohavande, livförsäkring, testamente, äktenskapsförord, deklarationer, skuldebrev, försäkringar, andel i oskiftat bo eller handelsbolag och kontroll ska ske av dessa handlingar.

Tillgångarnas värde

Det är det sammanlagda värdet av tillgångarna som gäller. Avdrag för skulder får inte göras. Värdering ska göras enligt samma principer som vid bouppteckning, d.v.s. tillgångarna ska värderas enligt Skatteverkets regler om bouppteckning. Exempelvis tas bankmedel upp till nominella belopp medan lösöre tas upp till ett försiktigt försäljningsvärde. Försäkringar med förmånstagarförordnanden räknas inte in i tillgångarna. Försäkringar utan förmånstagarförordnanden ska dock tas upp som tillgång.

När det gäller tillgångar som är pantsatta eller föremål för retentionsrätt måste den skuld för vilket föremålet svarar beaktas. Retentionsrätt kan betecknas som en rätt för en person som haft hand om annans egendom att som säkerhet och påtryckning för en obetald fordran vägra att lämna tillbaka egendomen innan han fått ersättning för sina kostnader. Denne har således inte rätt att sälja föremålet för att täcka skulden, vilket är fallet vid panträtt.

Om den avlidne var gift ska hänsyn tas till den avlidnes andel i den andre makens giftorättsgods sedan efterlevande makens skulder m.m. dragits av. Huvudprincipen för egendomens fördelning mellan makar vid dödsfall är lika delning. Den efterlevande

maken kan dock begära att få behålla sitt giftorättsgods (12 kap 2 § [ÄktB](#)). Då ska den avlidnes andel i den efterlevande makens egendom inte beaktas. Efterlevande make kan begära jämkning oavsett om han eller hon har mest eller minst giftorättsgods.

Möjligheten att begära jämkning är till för att undvika situationer där efterlevande make genom lika delning av giftorättsgodset är tvungen att avstå egendom till den avlidne makens egna barn eller testamentstagare. Var den avlidne sambo kan bodelningsreglerna i sambolagen bli tillämpliga. Det krävs att den efterlevande sambon begär att bodelning ska äga rum. Om samborna tidigare avtalat att bodelning inte ska ske eller att viss egendom inte ska ingå i bodelningen så gäller dock detta.

Om den avlidne är utländsk medborgare och gift enligt ett annat lands lagstiftning beror det på innehållet i landets äktenskapslagstiftning om efterlevande makes egendom påverkar förutsättningarna för dödsboanmälan eller inte. Att förutsättningar för en dödsboanmälan föreligger ska kunna konstateras utan större utredning och om tveksamhet råder eller utredningen blir komplicerad bör ärendet hänvisas till bouppteckning.

Kostnader/skulder som får beaktas vid dödsboanmälan

Efter undersökning och värdering av tillgångarna jämförs tillgångarnas sammanlagda värde med kostnaderna för begravning och andra utgifter med anledning av dödsfallet.

Följande kostnader och utgifter får beaktas vid beräkningen:

- Begravningskostnader, d.v.s. faktura från begravningsbyrån
- Dödsannons
- Kostnader för att omhänderta och avveckla den avlidnes bo. Detta rör kostnader för utrymning och för hyra under kortare uppsägningstid
- Förtäring vid begravning
- Sorgkläder åt den som var beroende av den avlidnes försörjning
- Fiktiv (beräknad) bouppteckningskostnad motsvarande skäligt arvode för bouppteckningsförrättare och värderingsman

Exempel på kostnader som inte ska beaktas:

- Skulder i form av räkningar för el, telefon, hemförsäkring och TV, m.m.
- Kostnader för framtida vård av grav.
- Oskäligen utgifter för begravning, förtäring, avveckling, m.m.

Om den dödes tillgångar inte överstiger summan av begravningskostnaderna, andra utgifter med anledning av dödsfallet och den fiktiva bouppteckningskostnaden föreligger förutsättningar för dödsboanmälan.

Även om det föreligger förutsättningar för att göra en dödsboanmälan kan det, på grund av att beräkningen bland annat inkluderar en fiktiv bouppteckningskostnad återstå tillgångar i boet när begravningskostnader, avvecklingskostnader och socialnämndens ersättning ur dödsboet för förvaltningskostnader är betalda. Återstående tillgångar ska då proportionerligt fördelas mellan skulder som har lika värde, så kallad ackordsfördelning eller fördelas enligt förmånsrättslagen. Att förutsättningar för dödsboanmälan föreligger medför alltså inte alltid att det finns förutsättningar för att bevilja ekonomiskt bistånd till begravningskostnaden. Mer om bodelningsregler, beräkningar och hur skulder ska betalas återfinns i bilaga.

Beslut

Ett ärende om dödsboanmälan kan resultera i två former av beslut.

- att dödsboanmälan ska ske, eller
- att dödsboanmälan inte ska göras

Angående handläggning och beslut i dessa fall hänvisas till 2.3. Beslut.

3.1.4. Innehållet i dödsboanmälan

Dödsboanmälan ska vara skriftlig och Skatteverkets särskilda blankett ska användas för detta.

Dödsbodelägares namn och bostadsadresser ska anges i den mån uppgifter om dessa kan inhämtas utan att det tar för lång tid. Normalt kan uppgifterna hämtas från anhöriga eller från folkbokföringen. Ibland är uppgifterna svårare att få fram. Då är det tillräckligt att i anmälan ta in de uppgifter som är kända. Om handläggaren misstänker att delägarförteckningen inte är fullständig, ska det göras en anmärkning om det.

Dödsbodelägarare är den som på grund av lag eller testamente har rätt till andel i boet. Det kan vara efterlevande make eller registrerad partner, sambo om bodelning ska ske, arvingar, universella testamentstagare och Allmänna arvsfonden samt arvingar efter tidigare avliden make. Utförligare redogörelse av vilka som är dödsbodelägarare återfinns i bilaga. Dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket ska alltid rekvireras.

Dödsboanmälan bör göras inom två månader efter dödsfallet. Den ska förvaras hos Skatteverket. Skatteverket ska granska anmälan i formellt avseende men kontrollerar inte om socialnämnden har gjort en riktig bedömning. Skatteverket kan inte förelägga socialnämnden att komplettera eller rätta en dödsboanmälan än i detta formella hänseende.

Även om det föreligger förutsättningar för att göra en dödsboanmälan ska bouppteckning ändå förrättas om en dödsbodelägarare eller annan vars rätt kan bero därav begär det, och denne ställer säkerhet för bouppteckningskostnaden. I de fall en dödsboanmälan redan har gjorts, är detta inget hinder för att ändå göra en bouppteckning.

Bouppteckning ska även förrättas om det, efter att en dödsboanmälan är gjord, framkommer en ny tillgång och det därför inte längre föreligger förutsättning för dödsboanmälan. Om det är socialnämnden som får kännedom om den nya tillgången bör socialnämnden meddela både dödsboet och Skatteverket.

3.2. Dödsboförvaltning

När någon har avlidit ska dödsbodelägararna gemensamt förvalta den dödes egendom under boets utredning och därefter se till att bouppteckning förrättas (18 kap 1 § ÄB). Det kan dock uppstå hinder som gör att alla delägare inte kan ta sitt ansvar. I ett inledande skede ska därför den delägarare som bott tillsammans med den avlidne såsom make eller sambo, efterlevande make som inte är delägarare eller någon annan delägarare som är i stånd till detta, omedelbart ta hand om den dödes egendom och vårda och ansvara för denna. Denna förvaltning är endast provisorisk till dess egendomen tagits om hand av samtliga dödsbodelägarare.

Om sammanlevande dödsbodelägarare, efterlevande make som inte är delägarare eller annan delägarare som kan ta hand om boet saknas ska hyresvärd, granne eller annan som kan ha hjälpt den avlidne ta hand om egendomen och antingen tillkalla dödsbodelägarare

eller anmäla dödsfallet till socialnämnden. Anmälan ska göras till socialnämnden i den kommun där den avlidne vistades. Socialnämnden har enligt 8 kap 2 § 2 stycket ÄB ansvar för att göra de inledande åtgärder som annars är en plikt för dödsbodelägare och efterlevande make som inte är delägare enligt 18 kap 2 § 1 stycket ÄB. Efter anmälan påbörjar socialnämnden en dödsboudredning som ger besked om vem som kommer att avveckla dödsboet.

3.2.1. Provisorisk förvaltning

Utredning

Utgångspunkten är att socialnämndens förvaltning av dödsboet ska vara så kortvarig som möjligt. Efterforskning av dödsbodelägare ska påbörjas snarast och förvaltningen överlämnas så snart någon delägare, eller efterlevande make som inte är delägare, som kan ta hand om den dödes egendom anträffas. Om det behövs ska socialnämnden underrätta andra dödsbodelägare. Tidsåtgången ska dokumenteras.

Socialnämnden ska inte lämna dödsbud till anhöriga, detta är sjukvårdens uppgift.

Handläggaren ska alltså eftersträva att boet snarast kommer under delägarnas förvaltning. Därför bör handläggaren först leta rätt delägarnas namn och adresser och genast ombesörja att de underrättas om dödsfallet. Handläggaren bör som huvudregel inte lämna ett dödsbud till anhörig per telefon utan i stället uppdra till polis, präst eller sjukvårdspersonal att lämna budet personligen, för att kunna ta hand om den reaktion ett dödsbud kan medföra. Den som lämnat dödsbudet kan därefter hänvisa den anhörige att ta kontakt med handläggaren.

Vid efterforskningen av delägare ska dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket alltid rekvireras. Saknas uppgifter om dödsbodelägare ska efterforskning ske hos folkbokföringen vid Skatteverket, landsarkiv/stadsarkiv, ambassader, konsulat eller genom förfrågan hos andra närstående till den avlidne.

Socialnämndens vård är endast provisorisk till dess att den egentliga boudredningen tar vid. Socialnämndens förvaltning och vård ska därför endast vara av konserverande art. Egendomen får därför inte avyttras eller förändras på annat sätt än vad som är nödvändigt för värdets bevarande. Socialnämnden ska bevaka både delägarnas och borgenärernas intressen samt framtida verkställighet av testamente.

Om inte delägare påträffas omedelbart bör ett hembesök göras i den avlidnes bostad. Vid hembesöket ska två tjänstemän närvara. Samtliga utrymmen i bostaden ska grundligt gås igenom. Särskilt efterforskas testamente, försäkringsbrev, gravbrev, värdepapper, kontanta medel bankböcker och övrigt som kan ha betydelse för fortsatt handläggning. Via bank kan upplysning sökas om bankfack eventuellt finns. Över inventeringen upprättas ett protokoll som tar upp vad som finns i boet, vad som

medtagits från boet och vilka som deltagit vid hembesöket. I de fall det klart framgår att det kan bli aktuellt med en dödsboanmälan görs även en värdering av lösöret som antecknas i protokollet.

Ordna med begravning

Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravningen har socialnämnden inom ramen för förvaltarrollen skyldighet att ordna att en begravning kommer till stånd. Socialnämndens uppgift är att beställa begravningen hos en begravningsbyrå. Se nedan under avsnittet om begravning.

Bouppteckning och dödsboanmälan

Om det finns tillgångar i boet och den provisoriska förvaltningen inte avslutas inom tre månader från dödsfallet blir socialnämnden skyldig att föranstalta om bouppteckning (20 kap 2 § andra stycket ÄB). Denna skyldighet fullgörs genom att socialnämnden bestämmer tid och ort för bouppteckning och utser minst två förrättningsmän som sköter förrättningen. Kostnader för detta debiteras dödsboet.

Om dödsbodeläggarna inte kommer överens, eller av annan anledning inte vill förvalta dödsboet ska handläggaren uppmana någon delägare att begära boutredningsman hos tingsrätten, vilken övertar förvaltning och avveckling och gör bouppteckning. Ansökan om boutredningsman är förenad med en ansökningsavgift och boutredningsmannens ersättning tas ur dödsboet.

Om förutsättningar finns för dödsboanmälan är socialnämnden oförhindrad att göra en sådan på eget initiativ (20 kap 8 a § ÄB). Denna bör göras inom två månader efter dödsfallet.

Ekonomisk hantering

Omhändertagen kvarlåtenskap ska förvaras i förvaltningens kassaskåp. All förvarad egendom ska finnas förtecknad och hållas aktuell.

Kontanta medel ska alltid sättas in på konto. Omhändertagna utbetalningskort ska lösas in och dessa pengar ska också sättas in på den avlidnes befintliga konto. Om sådant konto saknas kan ett nytt öppnas i dödsboets namn.

Väntade inkomster ska antecknas och bevakas och sätts sedan in på kontot. När förvaltningen av dödsboet överlämnas till dödsbodeläggare, god man eller boutredningsman ska en fullständig redovisning lämnas om vilka ekonomiska transaktioner socialnämnden har gjort för dödsboets räkning inom ramen för den provisoriska förvaltningen.

Socialnämnden har rätt att ta ut ersättning ur dödsboet för sina förvaltningskostnader. Tidsåtgången ska dokumenteras. Det är den faktiska tidsåtgången som ska debiteras så

vid ett hembesök där två tjänstemän medverkar ska alltså dubbel tid tas ut. Dokumentation av tidsåtgången utgör debiteringsunderlag på särskild blankett. En faktura utställd på dödsboet för socialnämndens kostnader enligt debiteringsunderlaget ska alltid upprättas. Debiteringsunderlaget skickas till redovisningsenheten som upprättar en faktura. Fakturan läggs in i kommunens ekonomisystem och skickas till dödsboet.

Timtaxa

Enligt 18 kap 2 § ÄB och 5 kap 2 BegrL har socialnämnden rätt att ta ut ersättning av boet för sina kostnader för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen. En kommun får enligt 2 kap 6 § KL inte ta ut högre avgift än vad som svarar mot

kostnaden för de tjänster som kommunen tillhandahåller. Ersättningen ska därför motsvara kommunens självkostnad.

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2010 att ta ut ersättning för nedlagd arbetstid per timme med 0,743 procent av gällande prisbasloppet plus moms om 25 procent från och med den 1 januari 2011 (SON 198/2010–71).

3.2.2. Den provisoriska förvaltningens avslutning

Dödsbodelägare anträffas – Överlämnande till dödsbodelägare

Om handläggaren vid den provisoriska förvaltningen får tag på någon delägare eller efterlevande make som kan fullgöra de uppgifter som följer av 18 kap 2 § 1 stycket ÄB eller när dödsbodelägare har underrättats ska boet omedelbart överlämnas till delägaren. Dödsbodelägaren har sedan att på vanligt sätt att förvalta boet och se till att bouppteckning och avveckling sker.

Om boet saknar tillgångar och det finns förutsättningar för dödsboanmälan så ska socialnämnden slutföra bouppteckningen och göra en dödsboanmälan. De anhöriga tar över förvaltningen och avvecklar boet.

Dödsbodelägare saknas – Anmälan om god man för Allmänna arvsfonden

Saknas arvingar ärver Allmänna arvsfonden och blir enda dödsbodelägare. Detta innebär att om socialnämnden inte finner några dödsbodelägare ska anmälan omgående göras till Kammarkollegiet, som utser en god man att företräda Allmänna arvsfonden.

Enligt 4 kap 1 § Lag om Allmänna arvsfonden ska den som har boet i sin vård göra anmälan. När socialnämnden utövar dödsboförvaltning är det således socialnämnden som ska göra en anmälan.

Kammarkollegiet ska förordna en god man att företräda fonden vid boutredningen. Företrädaren för fonden kan då omedelbart ta över vården och förvaltningen av boet. Det finns mot denna bakgrund anledning att, så fort det står klart att det saknas arvingar, göra en anmälan. Socialnämndens kostnader debiteras dödsboet.

Om boet saknar tillgångar och det finns förutsättningar för dödsboanmälan så kan socialnämnden begära fullmakt från Allmänna Arvsfonden och med stöd av denna slutföra boutredningen och avveckla boet.

Ingen dödsbodelägare anträffas; men kan finnas – Anmälan om god man

Den som har tagit hand om egendomen ska, i detta fall socialnämnden, göra anmälan hos överförmyndaren enligt 11 kap föräldrabalken (FB) om det behövs god man för någon delägare (18 kap 2 § ÄB). Överförmyndaren ska förordna god man bland annat om det krävs att en bortavarande dödsbodelägars rätt bevakas eller en bortavarandes egendom förvaltas (3 kap 3 § FB).

Dödsbodelägare agerar inte

Det inträffar ibland att dödsbodelägare anträffas, men att dessa helt saknar intresse i dödsboet eller saknar möjlighet att agera på grund av hög ålder, sjukdom eller annat hinder. Dödsbodelägare ska i dessa lägen alltid motiveras att ta sitt ansvar för förvaltning och avveckling av boet.

Om det finns tillgångar i boet ska socialnämnden uppmana delägarna att begära boutredningsman hos tingsrätten. Det räcker med en delägars begäran.

Boutredningsmannen övertar förvaltning och avveckling och gör bouppteckning. Om en sådan begäran om boutredningsman görs ska socialnämnden fatta beslut om att överlämna förvaltning och avveckling till dödsbodelägarna. Om en sådan begäran däremot inte görs ankommer det på socialnämnden att föranstalta om bouppteckning. Detta gäller dock inte om annan än socialnämnden har tagit hand om boet.

Även när det saknas tillgångar och dödsbodelägarna inte agerar är socialnämnden skyldig att provisoriskt förvalta dödsboet. Dödsbodelägare ska även i dessa fall alltid motiveras och vägledas att agera. Om dödsbodelägarna ändå inte övertar förvaltning och avveckling av boet ska handläggaren som en sista utväg begära fullmakt från samtliga dödsbodelägare och med stöd av denna fullmakt avveckla boet.

Ibland får inte handläggaren in fullmakten trots att dödsbodelägarna klart uppgett att de inte befattar sig med boet. Om boet helt saknar tillgångar och dödsbodelägarna klart uttryckt att de saknar intresse av boet samt att de önskar att socialnämnden avvecklar boet ska detta dokumenteras i akten.

Socialnämndens socialtjänst kan då förvalta och avveckla boet med stöd av delegation från nämnden samt med stöd av journalanteckningen. Om boet har mindre tillgångar på exempelvis en bank så kan socialnämnden få problem med att få ut dessa medel om den inte har fullmakt. Därför ska handläggaren alltid eftersträva att få in fullmakt i dessa fall.

Om det saknas en tydlig viljeyttring från dödsbodelägarna att de saknar intresse i boet saknar socialnämnden möjlighet att agera. Detta ska noga dokumenteras. Ärendet får då avslutas genom beslut att förvaltning och avveckling överlämnas till dödsbodelägarna.

Socialnämnden förvaltar och avvecklar

Om boets lösöre överstiger avvecklingskostnaderna säljs boet. Nettoöverskottet återredovisas till socialnämnden och används för att så långt som möjligt täcka kostnaderna för begravningen och förvaltningskostnaderna.

Om lösöret och övriga tillgångar i boet understiger avvecklingskostnaderna, d.v.s. städning, bortforsling etc., överlämnas hyresrätten i befintligt skick till hyresvärden. Enligt 12 kap 5 § jordabalken får dödsbo säga upp hyresavtal för bostaden inom en månad från dödsfallet. Hyresavtalet upphör då att gälla vid det påföljande månadsskiftet. Därtill sker uppsägning av telefon, TV, el, tidning och andra abonnemang. Adressändring görs hos Skatteverket och om nödvändigt sker eftersändning av post till socialnämndens socialtjänst. I förekommande fall ska deklaration upprättas och sändas in till Skatteverket.

Beslut

Ett ärende om dödsboförvaltning kan således resultera i flera former av beslut såsom att avveckla dödsboet eller överlämna förvaltning och avveckling till

- anhöriga,
- allmänna arvsfonden,
- god man utsedd av överförmyndarnämnden

Angående handläggning och beslut i dessa fall hänvisas till 2.3. Beslut.

3.3. Begravning

3.3.1. Allmänt om begravning

Begravningslagen gäller för alla invånare i Sverige, oavsett medlemskap i trossamfund. Huvudmannen, som vanligen är Svenska kyrkans församlingar, är skyldig att tillhandahålla gravplats på allmän begravningsplats för alla som är folkbokförda inom

församlingen (9 kap 6 § BegrL). Särskilda gravplatser ska kunna erbjudas dem som inte tillhör något kristet trossamfund. Huvudmannen ska också anvisa och bekosta lokal för begravningsceremoni utan kristna eller andra religiösa symboler.

3.3.2. Begravningsavgift

Begravningsverksamheten finansieras med en begravningsavgift som tas ut genom Skatteverkets försorg. Begravningsavgiften ska täcka kostnader för lokal för bisättning, d.v.s. förvaring av kista hos kyrkogårdsförvaltningen, anvisad lokal utan religiösa symboler för begravningsceremoni, kremering, gravöppning, gravplats för kista eller urna under 25 år, gravsättning, alternativt spridning eller nedgrävning av aska i minneslund, samt transport av kista från bisättning/begravningsceremoni. Dödsboet står för övriga kostnader, t.ex. för kista, bärare, transporter till bisättning/begravningsceremoni och gravsten.

Lokal och officiant

Kyrkogårdsförvaltningens kapell ställs avgiftsfritt till förfogande för begravningsceremonier och ceremonin kan ske såväl inom som utom Svenska kyrkans ordning. Kapell upplåts för begravningsceremonier såväl med som utan kristna symboler. För begravning enligt annan ordning än Svenska kyrkans anvisas något av förvaltningens kapell med neutral inredning. Anvisad lokal med organist ställs kostnadsfritt till förfogande.

Den som tillhör Svenska kyrkan och därmed betalar kyrkoavgift behöver inte betala för begravningsgudstjänst enligt Svenska kyrkans ordning. En begravning utom Svenska kyrkans ordning kan vara av borgerlig. Vid borgerlig begravning och vid begravning av annan religiös karaktär ombesörjer och bekostar dödsboet officiant och svarar för eventuella övriga kostnader i samband med ceremonin.

3.3.3. Grav på annan ort

Den avlidne har rätt till gravplats på den ort där denne är folkbokförd. Begravningslagen föreskriver också att gravsättning ska kunna ske på annan ort, t.ex. i fädernebygden eller på annan plats, under förutsättning att huvudmannen där medger det och att gravplats kan ställas till förfogande. Huvudmannen på hemorten är då skyldig att svara för motsvarande kostnader även på annan ort. Detta sker genom så kallad begravningsclearing, som är en betalning för tjänster mellan två huvudmän.

3.3.4. Ordlandet med begravningen

Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravningen ska socialnämnden ordna så att en begravning kommer till stånd. Socialnämndens uppgift är att bestämma om begravningen och beställa denna hos en begravningsbyrå. Vanligtvis sker detta inom ramen för dödsboförvaltningen. För kostnaderna har socialnämnden rätt till

ersättning av dödsboet, det gäller såväl begravningskostnaden som ersättning för nedlagt arbete.

Om begravning inte anordnas av dödsboet eller av socialnämnden i samband med dödsboförvaltning enligt 18 kap 2 § ÄB, vilket endast inträffar i enstaka fall, ska begravningen ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd, eller om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade (5 kap 2 § BegrL). För kostnaderna har socialnämnden rätt till ersättning av dödsboet. Det gäller såväl begravningskostnaden som ersättning för nedlagt arbete.

Stoftet efter den avlidne ska kremeras eller gravsättas snarast möjligt och senast **en** månad efter dödsfallet (5 kap 10 § BegrL). Skatteverket får dock medge anstånd med kremeringen eller gravsättningen, om det finns särskilda skäl för det. Om stoftet inte har kremerats eller gravsatts inom föreskriven tid, ska Skatteverket undersöka anledningen till dröjsmålet och, om det behövs, underrätta den kommun som anges i 5 kap 2 § BegrL.

3.3.5. Anvisningar för beställning av begravning

Beställning till begravningsbyrån ska innefatta information om nedanstående.

Begravningsceremoni knuten till den avlidnes trosuppfattning i något av Kyrkogårdsförvaltningens kapell.

Den som beställer begravningen bör se till den avlidnes egna önskemål eller trosuppfattning om gravsättning, alternativt spridning eller nedgrävning av aska i minneslund, varför ansträngningar bör göras för att ta reda på detta (5 kap 1 § BegrL).

I de fall den avlidnes sista vilja om jordbegravning eller kremation förblir okänd, beställs för den som tillhör Svenska kyrkan kremering och spridning av askan i minneslund. Det samma gäller vid borgerlig, begravning för avliden som lämnat svenska kyrkan. För oidentifierad avliden beställs jordbegravning.

Kostnaderna för ovanstående arrangemang ingår i begravningsavgiften. Om den avlidne inte varit medlem i Svenska kyrkan tillkommer dock vanligtvis kostnader för officiant vid begravningsceremonin vilket belastar dödsboet.

I övrigt beställs grundtjänster från begravningsbyrå och en dödsannons med syfte att informera och få tag i eventuella anhöriga innan begravningen, inom ramen för de kostnader som kan beviljas enligt riktlinjerna för ekonomiskt bistånd.

Fakturan från begravningsbyrån betalas med dödsboets medel. Socialnämnden har alltid rätt att få fakturan från begravningsbyrån expedierad av den bank där dödsboet har inestående medel.

Begravningskostnaden kan inte finansieras i form av ekonomiskt bistånd till dödsboet i de fall begravningen ordnas av socialnämnden inom ramen för dödsboförvaltning enligt 18 kap 2 § ÄB eller enligt 5 kap 2 § BegrL och det inte finns något biståndssökande dödsbo. Begravningskostnaderna ska i dessa fall belasta nämndens verksamhetskonto för skyldigheter enligt ärvdabalken och begravningslagen.

Socialnämnden har ingen skyldighet att närvara vid begravningsceremonin.

3.3.6. Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader

Rätten till bistånd regleras i 12 kap 1 § SoL. Den som inte själv kan tillgodose sina ekonomiska behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt att få ekonomiskt bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sina levnadskostnader. Kan behovet av bistånd tillgodoses på annat sätt har den enskilde inte rätt till bistånd. Skäliga levnadsförhållanden kan ses som en nivåbestämning och ett uttryck för vissa minimikrav på tjänstens kvalitet.

Begravningskostnader ska i första hand täckas av tillgångarna i dödsboet. I föräldrars och efterlevande makars/registrerade partners försörjningsskyldighet ligger dock även ett ansvar att efter förmåga stå för kostnaderna för ett barns eller makes/registrerad partners begravning. Samboende omfattas dock inte av denna skyldighet.

Om dödsboets tillgångar eller om försörjningsskyldigas ekonomiska förmåga inte är tillräckliga för att täcka begravningskostnaden kan dödsboet eller den försörjningsskyldige ansöka om ekonomiskt bistånd till begravningskostnaden (12 kap 1 § SoL). Ekonomiskt bistånd till begravningskostnad ska återkrävas om det senare visar sig att det finns tillgångar i dödsboet (33 kap 2 § SoL).

Ekonomiskt bistånd ska inte beviljas till begravningskostnaden när begravningen ordnas av socialnämnden inom ramen för dödsboförvaltning enligt 18 kap 2 § ÄB eller enligt 5 kap 2 § BegrL och det inte finns något sökande dödsbo. Att det föreligger förutsättningar för att göra en dödsboanmälan medför inte självklart att det finns förutsättningar för att bevilja ekonomiskt bistånd till begravningskostnaden. Rätten till bistånd ska alltid utredas i vanlig ordning innan utbetalning sker.

Begravningskostnaderna går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet, exempelvis obetald hyra, hushållsel, telefon eller kostnader för utflyttning och städning av bostaden. Rätten till bistånd bedöms utifrån dödsboets ekonomiska situation och inte dödsbodelägarernas, med undantag för dem som var försörjningsskyldiga för den avlidne. Socialnämnden kan dock beakta om den avlidne exempelvis givit bort eller sålt tillgångar till en dödsbodelägare förmånligt strax före dödsfallet. Socialnämnden ska även vara uppmärksam på hur tillgångarna i dödsboet är värderade. Försäkringar som faller ut kan vara en tillgång i dödsboet. Eftersom det ofta är osäkert om det finns försäkringar eller andra tillgångar, som kan visa sig senare och som kan täcka

begravningskostnaderna helt eller delvis, ska begravningskostnaderna beviljas mot återkrav och en överenskommelse ska upprättas i samband med ansökan (33 kap 2 § SoL).

En ansökan om begravningskostnad för ett barn provas mot föräldrarnas ekonomiska situation utifrån gällande norm för försörjningsstöd. Detsamma gäller för en ansökan rörande avliden make/make eller registrerad partner.

Beträffande skälig kostnad för begravning se Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd.

3.3.7. Avliden som omfattas av lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA)

Personer som omfattas av lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) har inte rätt till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. Begravningskostnader för asylsökande är Migrationsverkets ansvar. I de fall en avliden utlännings ärende handläggs av socialnämnden enligt 1 § punkt 3a LMA kan särskilt bidrag enligt 18 § LMA beviljas för begravningskostnaden. Utbetalt bidrag enligt LMA kan återsökas från staten.

4. Rutinbeskrivning – kort

1. Dödsbodeläggare/anhörig ansöker om dödsboanmälan/anmäler att det kan finnas förutsättningar för dödsboanmälan hos socialnämnden. Socialnämnden är skyldig att göra en utredning.
2. Socialnämnden börjar en utredning om dödsboet och dess tillgångar. Dödsboanmälan får göras om den dödes tillgångar inte räcker till annat än begravningskostnaderna och andra utgifter med anledning av dödsfallet. Om särskilda förutsättningar föreligger har socialnämnden ansvar att göra en dödsboanmälan och i vissa fall även förvalta och avveckla dödsbon.
3. När ett ärende aktualiserats ska uppgifter om den avlidne in hämtas. Uppgifter ska även in hämtas om vem som gör anmälan/ansökan och vilka som är dödsbodeläggare.
4. För att värdera bohaget görs hembesök. Lösöre av ekonomiskt värde utöver det vanligen förekommande i ett ordinärt hem värderas och antecknas separat såsom smycken, antikviteter, konst och äkta mattor. Ett summariskt protokoll över inventarierna ska upprättas och undertecknas av samtliga närvarande.
5. Handlingar ska inhämtas såsom lönebesked, pension, banktillgodohavande, livförsäkring, testamente, äktenskapsförord, deklarationer, skuldebrev,

försäkringar, andel i oskiftat bo eller företag/handelsbolag. Kontroll ska ske av dessa handlingar.

6. All information ska dokumenteras i socialnämndens verksamhetssystem. I akten förvaras bl.a. journalanteckningar, beslut, kopia på dödsboanmälan, ekonomisk redovisning, fullmakter, kopior på begravningskostnader, kvitton, värdesaker m.m.
7. Kommunen har rätt att ta ut ersättning ur dödsboet för sina förvaltningskostnader. Tidsåtgången ska dokumenteras.
8. Utredningen kan resultera i följande typ av beslut: beslut att göra/inte göra dödsboanmälan, beslut att överlämna förvaltning/avveckling till en annan, att förvalta och avveckla dödsboet.
9. Efter undersökning och värdering av tillgångarna jämförs tillgångarnas sammanlagda värde med kostnaderna för begravning och andra utgifter med anledning av dödsfallet.
10. Beslut om dödsboanmälan eller att det inte blir dödsboanmälan. Detta ska ske inom två månader efter dödsfallet till Skatteverket.